

LOVAS EGYEZTETŐ FÓRUM

Téma: Lovastúra útvonal kialakítása a Vértesi Natúrparkban

Helyszín: Csákvár, Kenderesi u. Vértes Múzeum

EMLÉKEZTETŐ

2006. március 10.

Bokodi István: A lovastúra útvonal kijelölése ellenére 5-6 hónapja le van zárva az erdő a közlekedés elől. Ez most is előfordulhat-e?

Viszló Levente: A túraútvonal kialakításával pontosan ezt a problémát szeretnénk megoldani, annak érdekében, hogy az erdő ne legyen teljesen elzárva a látogatók elől, hanem egy kijelölt útvonalon lovaskocsival, kerékpáron, illetve gyalog bejárható legyen. Persze korlátozások elképzelhetők, esetleg hogy sötétedés előtt egy órával be kell fejezni a közlekedést. Fontos, hogy az év mind a 365 napjára kapjunk lehetőséget az útvonal használatára. Az útvonal kijelölésekor célunk volt, hogy olyan területen vezessen keresztül, ahol a vadászat nem korlátozza a használatot.

Ha az Erdőgazdaság a használatba vétel után azt látja, hogy a lovasok kultúrált módon használják az útvonalat, akkor egy jól és remélhetőleg hosszútávon működő partnerség alakul ki.

Varga László: Kapcsolódik-e ehhez a programhoz túravezetői tanfolyam?

Viszló Levente: Páli Csabával kifejlesztettünk egy képzést, hogy a túravonalon való kocsihajtás közben mindenki tudja informálni a vendéget (kultúrtörténet, növény, állat stb.). Emellett a településeken is tervezünk egy kisebb stábot kiképezni a vendéglátásra, idegenvezetésre. „Jót s jól!” Önkormányzatoknál stb. bejelentkezve ezekkel az emberekkel tudjuk mi is a kapcsolatot tartani, valamint a Vértesi Natúrpark honlapon való szereplésük kapcsán összekötő szerepük lehet a turisták hozzánk való irányításában.

A Közalapítvány elkészített egy 50 lapból álló szórólap összeállítást a Vértesi Natúrpark településeinek, természeti, kultúrtörténeti értékeinek bemutatására és reklámozására angol-magyar nyelven, hasznos információkkal kiegészítve. A lapok egy tasakban kapnak helyet, melyből a látogató ki tudja választani, ami érdeklí. A szórólap összeállítás 1-2 hónapon belül elkészül (körbemegy a minta). Hadd mutassam be a Pro Vértes munkatársait: Magyarics Gábor ökoturizmussal foglalkozik, 8 évig tevékenykedett a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium munkatársaként. Közalapítványunknál január óta dolgozik, fő munkaköre a Natúrparkkal kapcsolatos ügyek vitele. Simon Réka a központi feladatokkal foglalkozik, Karsa Dóra

mint természetgazdálkodási programkoordinátor, én, Viszló Levente pedig a Közalapítvány kuratóriumi elnökeként tevékenykedem.

Akinek kérdése van az elhangzottakkal kapcsolatosan, tegye fel nyugodtan.

Magosi István: A csákváriaknak nem igazán kedvező ez az útvonal. A Vértes szélén visz körbe, a belső területeket nem mutatja meg. Várgesztesről például nem lehet Csákvárra menni, csak kerülővel.

Viszló Levente: A túraútvonal ötlete nem a helyi problémák megoldására született meg, azokat minden településen maguknak kell megoldani.

De mindenek előtt nézzük végig az útvonalat, hogy mindenki értse, miről van szó.

(A falra kiakasztott térképen végigmutatja az útvonalat)

A túra útvonala a Zámolyi víztározó keleti oldalán vezet végig, (innen van kapcsolódása a délebbi részekkel, a Székesfehérvárról jövő utakkal), majd elér a Százados tanyáig, ill. a Dohányos házig, ahol lovak elhelyezésére, szállásra, étkeztetésre van lehetőség. Innen kétféle variáció van a továbbhaladásra, egyik a Vidrafű tanösvény vonalán, a Csíkvarsai-rét déli oldalán, a másik a Fornai út felé megy a Geszner-házhoz (információs és oktató központ, múzeum), majd onnan a Princz-allén a Vadászkápolnáig, a Diós laponon (erdős puszta) keresztül a Vértesboglári-legelőn (sík terület, ürgés legelő, parlagi sas) át a Boglári Tanyához. Ez egy újabb megálló, pihenőhely többféle lehetőséggel (erdei iskola, Fáni-völgy-gyalogos túra). Tovább indulva a revírúton, az olajvezetékekkel párhuzamosan, szálerdőben, a vízvásztón át halad az út. (80 éves bükkösök) A Mátyás kúti kitérőn lehet pihenni (ill. gyalogtúrát tenni a Vitány várhoz), majd átmegy az út Várgesztesre, ahol a Gesztesi vár szálláshelyet és étkezést tud biztosítani. Következő állomás a Majki műemlékegyüttes, (Oroszlánytól délre lévő legelőkön, égeres-lápos terület mellett megy az út), majd következik Vértesszentkereszt, Pustavám (az Erdőgazdaság felújítja a sörgyár vízimalomra emlékeztető épületét), ezután Mórról lecsatlakozva 2 lehetőség nyílik, egyik a borút mentén, a másik északabbra a Pátrácos bükkösön át Gántra, majd vissza a kiindulóhelyre. Ez az útvonal több mint 100 km, jól feltárja a Vértest. A kialakítás során szempont volt, hogy a Vértes változatos élőhelyeit bemutassuk, ne legyen egyhangú a túra, valamint hogy legyen lehetőség a gasztronómia élvezetek kielégítésére vagy éppen délutáni kézműves foglalkozásokon való részvételre. A programok millióféle módon kombinálhatóak. Ez az útvonal jóval többet nyújt, mint amennyi lehetőség eddig volt. Az erdészet nem járul hozzá, hogy az út a Vértes közepébe bemenjen, így ezt a megoldást kell elfogadnunk és megvalósítanunk.

Bokodi István: Közútra is rá lehet hajtani, amennyiben az útvonal nem megfelelő számunkra, és akár Vérteskozmán is át lehet menni.

Viszló Levente: A szekértút részét képező útvonalak kiválasztásakor szempont volt, hogy azok szekérral és kerékpárral járhatók legyenek. Így alkalmas például arra, hogy a csapat egyik része lóháton, másik része pedig kocsin utazva tegye meg a túrát, és a poggyászokat is

könnyebb így szállítani.

László Tibor: A tatabányaiak hogyan mennek a Szép Ilonka forráshoz, Körtvélyeshez?

Viszló Levente: A rácsatlakozásokat még meg kell beszélni. Kérem, segítsenek majd az útvonal azon szakaszának kialakításában.

Lampert Csaba: Mórtól a Bakony felé lovastúrára menni nem lehet a kerítések miatt. Ez az útvonal jó, itt nincsenek ilyen akadályok, ez egy jó alap. Működtetési és fenntartási munkákat többféleképpen meg lehet oldani. Például (ausztriai sípályákon is ez a gyakorlat működik), szétosztjuk az útszakaszokat, parkolókat azok között, akik ebből a lovasútra-útvonalból hasznot húznak. Az, hogy lesz-e erre az útra kereslet csakis rajtunk múlik.

Klein Gábor: Fenntartással kapcsolatban az a meglátásom, hogy mindenki ezt az utat fogja használni. Ezek után ki biztosítja például a ló kikötők állapotát?

Lampert Csaba: Ki kell őket tiltani.

Viszló Levente: Bízunk benne, hogy egyre kevesebb ember rombol. Mindig rendbe rakjuk a helyszínt, és reméljük, hogy egyre nagyobb azoknak az embereknek a tábora, akik szép környezet és nyugalom szeretnének maguk körül. A kvad törvénytelen dolog, a Belügyminisztérium foglalkozik vele. Igen, többféle megoldás van a fenntartásra. Gondnokságba lehet adni vagy befizettetni az összeget azzal, aki arra akar menni, akár különböző kínálat-csomagok kialakításával. Kell, hogy az útvonalaknak legyen egy díja, és abból lehet működtetni a fenntartást.

(Szabad társalgás, melynek során László Tibor és Szalai Péter egyeztetik a hiányzó útszakaszt Tatabánya és Zámoly vonatkozásában)

Viszló Levente: Összefoglalva a kisebb beszélgetéseket, kérem mindenki mutatkozzon be és mondja el a véleményét.

Varga László, Csákvár: Csákvári ló tartó vagyok. Véleményem szerint mindenképpen el kell fogadtatni ezt az ötletet, csak így jutunk előre. Ha most nem jutunk döntésre, nem lesz semmi a jó ötletből. Az erdészekkel, vadászokkal kapcsolatos problémát meg kell oldani, esetleg olyan módon, hogy kölcsönösen segítjük egymást. Segíthetünk, pl. a takarmány kihordásban, vadászprogramok szervezésében. Mindenképpen szorgalmazom, hogy fogadjuk el a túraútvonalat, emellett a jövőben a többi lehetőséget is számba kell venni, pl. a sátorozási lehetőségeket.

Hámori Nóra, Möllmann Éva Mária, Hétkúti Lovaspark, Mór: Wellness szállodát, fedett lovardát üzemeltetünk, saját lovaink vannak, s más lovak befogadására is tudunk lehetőséget

biztosítani, szállást, étkeztetést is vállalunk. Támogatjuk az elképzelést.

Vácsi Zoltán, Vácsi Lovas Vendégház, Pusztavám: A korábban már szóba került erdészház üzemeltetői leszünk. Díjazzuk az útvonal kialakítását, és úgy gondoljuk, nagyon fontos a jó partneri viszony kialakulása, hogy együttesen, szervezeten tudjunk fellépni. Ezért mi is partnereket keresünk programjaink kiszélesítése érdekében, pl. szálláslehetőséggel, bográcsozással, egyéb látványosságokkal kapcsolatban.

Viszló Levente, Pro Vértes Közalapítvány: az erdőgazdaság 100 milliós beruházást indított a pusztavámi kastély fejlesztésére.????

Ferencz Róbert, Mór: 9 éve foglalkozok lótarással, jelenleg 25 lovat tartok. Jó ötletnek tartom az elhatározást, támogatom. Támogatásra szorulok????

Viszló Levente, Pro Vértes Közalapítvány: Támogatni fogjuk. Arra kérek minden jelenlevőt, hogy írják meg nekünk, hogy mivel tudnának hozzájárulni a programok megvalósulásához. Pl. mennyi lovat tartanak, szálláslehetőséget tudnak e biztosítani stb.

Lampert Csaba, Mór: Lovagoltatást vállalok, szállás- és programlehetőséget is tudok biztosítani. A túraútvonal kialakítását támogatom, alapötletnek tökéletes, a továbbiakban fejleszteni kell.

Nagy Benedek, Képző és Iparművészeti Szabadiskola, Mór: Szobrászművész vagyok, tartunk lovakat, egy 5-6 hektáros terület van a tulajdonomban, a Borút egyik állomásaként működünk. Bronz, öntöttvas, kerámia tárgyak készítésével, kovácsolással foglalkozunk, zenepavilont működtetünk a tanyán. Szeretnénk a Vértes alján is megszerettetni és megismertetni az emberekkel a művészetet egy művésztelep kialakításával. Az erdészetet is bele lehet vonni a megvalósításba, fontos az összefogás.

Szalai Péter, Zámoly: Az apró részletekbe most nem kell belemenni, a kijelölt teljes túraútvonal kialakításán van jelenleg a hangsúly.

Bakonyi János, Csákvár: Nagyon támogatom az elképzelést, fontos, hogy el tudjunk indulni valamerre. A Mihály napi lovas- és pásztortalálkozó megrendezése is egy beszélgetésből indult, ez pedig sokkal szélesebb rétegeket érintő programlehetőség lenne. A pályázati lehetőség is adott, ki kell használni. Az összefogás során új kapcsolatok, barátságok szövődhetnek, az útvonalat a későbbiekben pedig még lehet alakítani.

Schusztér Sándor, Galagonya Lovasfarm, Csákvár: Lovagoltatást, kocsikázást vállalunk, gyerekeknek lovastábor kialakítását tervezzük, inkább nomád szinten. A túraútvonal kialakítása lehet az egész program gerince, a következő lépésként pedig lehet bővíteni, közutakat belevonni, pl. a Fáni-völgy, Vértessomló, Várgesztes meglátogatására.

Cserna Sándor, Zámoly: Hobbi-lótartó vagyok. Támogatom az elképzelést, lovaimat és szabadidőmet felajánlom a célnak.

Balha Imre, Csákvár: Fogatos programokban vagyok érdekelt, fogat lovaim vannak. Az alapelképzelést mindenképpen támogatom. A kérésem, hogy az erdészek tulajdonában álló tervutak használatával kapcsolatban tárgyalásokat kellene folytatni. A fogattal nehezebben lehet közlekedni, mint lóháton, sok helyre nem tudunk eljutni. Lényeges szempont, hogy az útvonal számunkra is járható legyen. Kompromisszumot kell kötnünk az erdészettel. Fontos, hogy a vendég szép emlékekkel és élményekkel távozzon.

Viszló Levente, Pro Vértes Közalapítvány: Az útvonal kialakításánál az volt a szempont, - korábbi megbeszéléseink szerint - hogy a lovak földúton menjenek, ne aszfalton és sóderon. Most pedig az ellenkezőjét szeretnétek.

Balha Imre, Csákvár: Fontosabb, hogy biztonságos legyen az út, úgy hogy közben az érdekes látnivalókat se hagyjuk ki a programból. Véleményem szerint a főbb útvonalak használatát nem szabadna lezárni, meg kellene nyitni a lovastúrák részére. Mi a lovakkal, kocsikkal nem okozunk kárt, zavarást a természetben.

Cserna Sándor, Zámoly: A sorompók nem a lovasok ellen vannak, hanem az autósforgalom megakadályozására.

Magosi István, Csákvár: Eddigi megbeszéléseinken nem volt szó róla, hogy a túraútvonalba tervút is bevonható. A mindszentpusztai szállás kiugrik így???

Szállási István, Tatabánya: Hobbi-lótartó vagyok. Támogatom az útvonal kialakítását.

Klein Gábor, Tatabánya: Hobbilovakat tartok. Teljes mértékben támogatom az ötletet, viszont a Tatabányáról történő felhajtási lehetőséget az útvonalra meg kell oldani.

László Tibor, Tatabánya: Örülök, hogy pártfogásukba vették az ügyet, az út kialakításával egy jelentős probléma kerül megoldásra. Tatabányán csak elszórtan működnek lótartók, idegenforgalmi beállítottságú tartók nem működnek egyelőre, reméljük, ez változik majd a jövőben. A rácsatlakozással Tatabányáról is be lehet jutni a Vértesbe, esetleg a Zsámbéki medence is bekapcsolható lesz a továbbiakban.

Csaszni Zoltánné, Tatabánya: Hobbi-lótartó vagyok. Dicséretes elképzelésnek tartom a túraútvonal kialakítását. Ha mindannyian összefogunk, és egyetértünk, megnyerjük a pályázatot. Összefogással a helyi problémák is könnyebben megoldhatók.

Bokodi István, Csákvár: ???? az erdészettel közösen ki kellene jelölni olyan útvonalakat, melyek összekapcsolnák a településeket.

Lampert Csaba, Mór: Az ÁPV Rt.-nek mennyire van beleszólása a területhasználatba?

Viszló Levente, Pro Vértes Közalapítvány: Az útvonal területe nem az ÁPV Rt. alá tartozik, országosan illetve helyi szinten védett. A Kincstár adja a megbízást az erdőgazdaságnak, ezek a területek tartósan állami tulajdonban maradó körbe tartoznak.

A Közalapítvány teljesen önzetlenül szorgalmazza az útvonal kialakítását. Többen azt kérik rajtunk számon, ami nem is a mi kompetenciánk. Köszönetet senkitől sem kaptunk.

Az útvonal kialakításához most jött össze több dolog is: kész dokumentáció áll rendelkezésünkre, a fogadókészség is megjelent, s pénz is van a fejlesztésre.

Az erdészeti is érdekelt partner a túraútvonal kialakításában (fenntartási feladatok). Vezetői szemléletváltozás ment végbe, korábban szemben állt egymással az erdészeti és az Önkormányzatok. Most az erdőt társadalmasítani szeretnék.

A Vértesi Natúrparknak 17 önkormányzat a szereplője, s az útvonal kialakítása úgy történt, hogy mindenki részt vállalhasson, ne vezessen kerítések mentén, szép természeti környezetben barangolhassanak a turisták. Az útvonal kialakításakor figyelembe kell venni a 10 éves erdészeti fakitermelést is, hogy ilyen szakaszon ne vezessen az út. Ott vezet majd, ahol nem teszi tönkre a látványt, s ahol a változatos élővilág minden Vértesben fellelhető formáját megmutathatjuk.

A helyi problémákat mindenki saját maga oldja meg, emiatt nem tesszük kockára az egész útvonal megszületését.

Mostanra csak az erdős területeket érintő kérdéseket tárgyaltuk meg, az útvonal Csákerényi, Zámolyi stb. szakasza még nincsen meg. Az önkormányzatokkal való megegyezés nem olyan nehéz, ez egyszerűbb feladat lesz, ezért hagytuk következő feladatnak.

Begyűjtöttük a településeken működő szolgáltatók elérhetőségét, s megköszönnénk, ha ti is megküldenétek az adataitokat.

Megvásároltuk a Vértesboglári tanyát, ahol erdei iskolát és szálláshelyet tervezünk létrehozni. Ez egy komoly kapcsolódási pont lehet.

Jelenleg folyik a vadászterületek kialakítása.

Csasznai Zoltánné, Tatabánya: Köszönjük a munkájukat. A sok probléma mutatja, hogy ezt mennyi összetűzés során lehetett összehozni. Elnézést kérünk, hogy csak most köszönjük meg.

Viszló Levente, Pro Vértes Közalapítvány: A következő lépés, hogy elkészítünk a mai megbeszélésről egy emlékeztetőt, amit mindenkinek megküldünk. Ez az engedélyezési kérelem

mellékelte lesz. Kérdésem, hogy mekkora időtartamra kérjük az engedélyt?

László Tibor, Tatabánya: Ne írjunk a kérvénybe időtartamot, inkább a Natúrpark létezéséhez kössük.

Viszló Levente, Pro Vértes Közalapítvány: A Natúrpark törvény kidolgozás alatt van, még nem egy kiforrott dolog. Visszavonhatatlanul állandósítani kell. Megegyeztünk, hogy a Natúrparkhoz kötjük az engedélyezést.

A vadászat rendjével egyeztetni kell a túrakezdés és befejezés idejét. Napfelkelte után és napnyugta előtt 1 órával mehetünk ki csak a területre. Elfogadtuk. Kivételes esetekben ez kitolható.

A szemégyűjtéshez nem kell külön ember és gép, a túravezető gyűjti össze, és hozza el az útszakaszról. Egy csoport ideális száma 5-6 fő, de 10-12 főnél ne legyen több.

A készülő pályázathoz kérek ötleteket írásban. A meglévő forrásokat, pihenőhelyeket tegyük rendbe, újakat nem akarunk létrehozni. A résztvevők paramétereit, jellemzőit is kérem, hogy juttassák el írásban Közalapítványunkhoz.

Köszönöm mindenkinek, hogy eljött a megbeszélésre.